

כ"א שבט תשפ"ו

בס"ד

הנני במענה קצר לשאלת רבים במה שהתפרסם לאחרונה פסק הלכה באשת אברך שעובדת לפרנסתה ויש בביתה ילד חולה, שלפי ההלכה אינה זכאית להשתמש באישור מחלה ולהישאר בביתה על חשבון העבודה, בנימוק דהעובדה שבעלה אברך העמל בתורה בכלל אינו נותן לו דין עובד לפי החוק, ורק אם גם הבעל עובד זכאית האשה העובדת לדמי מחלה כשהיא צריכה לישאר בבית ולסעוד את ילדה החולה. וכיון שכן, מן הראוי שהבעל ישאר בבית לשמור על הילד החולה כדי שהאשה לא תפסיד ימי עבודה ויקופח שכרה, כפי שפסק מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שעדיף שאברך כולל ילמד בבית וישמור על הילד החולה כדי שלא לקפח את פרנסת האשה.

ולעני"ד טעות היא זו, שכן אף שהמנהג לקיים את החוק בעניינים שבין עובד למעביד, ובעניינים אלו המנהג קובע את ההלכה, ומחמת כך מחויבים המעסיקים לשלם על ימי מחלה שעל דעת כן נשכרים העובדים, אך בעניין זה, יש משקל רב למנהג המעבידים והערכאות בפועל, ומכיון שבמציאות הקיימת בשוק העבודה כאשר עובד או עובדת מביאים אישור מחלה, אין הנוהג והמקובלות לבקש אישור שכן או בת הזוג עובדים, לא יעלה על הדעת שדוקא נשות האברכים שבעליהם עמלים בתורה והם קיום העולם, יצטרכו להודיע למעבידיהם שהבעל איננו עובד, ולא תהא כהנת כפונדקית.

וכבר גילתי דעתי בכמ"ק (ח"ב סי' קכ"ג) דאף דקיי"ל להלכה דינא דמלכותא דינא, אין חוק המדינה כדין תורה, דביחס לחוק יש להפעיל גם את השכל הישר ורוח החוק ולא אמרינן "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה וכו'". ונראה פשוט דאם החוק קובע שאם הבעל עובד ואינו יכול לישאר בבית עם הילד כדי לא להפסיד ימי עבודה, או כדי שלא לפגוע במעביד ובפריון העבודה יכולה העובדת להשתמש בימי חופשת מחלת ילד, הוא הדין וק"ו בן בנו של ק"ו באברכי כולל, דכי נניח חיי עולם ונעדיף חיי שעה, וכאשר אברך נשאר בבית, זה פוגע גם בחברותא שלו וברוח הלימוד בכלל, וחלילה להשוות אברכי כוללים שבזכותם העולם קיים לסטודנטים שלגביהם יש שפירשו שהחוק קובע שאין נשותיהם זכאיות לחופשות מחלה כשילד חולה.

ולמעוט ידיעתי מעולם לא נתקיים דיון בערכאותיהם בקשר למעמדם של אברכי כולל לגבי חוק זה, ואטו מחוייבים אנו יותר מהם להכביד את העול על עמלי התורה.

ואין זה ענין כלל לדברי הגרי"ש שנאמרו בין בעל לאשתו דאם ע"י ישיבתו בכלל תפגע פרנסתה וייחסר להם מן המעט שבידם, עדיף שילמד בבית ואשתו תלך לעבוד, ואין ללמוד מזה כלל וכלל, לגבי זכאות בימי מחלה שלא תפגע פרנסתם ולימודו.

ועוד דמלשון החוק נראה, שעיקר מגמת החוק למנוע מצב שבו שני ההורים מוציאים ימי מחלה, ונימוק זה כלל לא שייך באברכי כולל, וכך גם דעת כמה משפטנים שהתייעצתי עמם שרק בזה עוסק החוק, ואף שהלשון אינה ברורה, אך פוק חזי מאי עמא דבר וגם אצלם אין נוהגים לחקור ולדרוש מה מעשה ידיו של הבעל.

ומלבד מה שנראה להלכה דודאי זכאית האשה לבקש חופשת מחלה, פרסום פסק זה יגרום למעסיקים הרבים של נשים חרדיות למנוע מהם חופשת מחלה, ביודעם שבעליהם הם אברכים, ועולם הפוך ראיתי שנשים חילוניות יקבלו חופשת מחלה בלי כל דין וחשבון ובלי כל דרישה וחקירה, ודוקא נשות האברכים תצאנה מקופחות, ובימי החורף כאשר מחלות ילדים שכיחי טובא יתרוץ קול התורה מבתי מדרשות בישראל.

ומשום זה אומר אני, חכמים הזהרו בדבריכם, ומותר לאשה שבעלה עמל בתורה לבקש חופשת מחלה ולא לבטל את בעלה מלימודו.

בברכת התורה
אשר וויס

